

Például... Bugacpusztaháza „Bennük van a pusztatudat”

*Beszélgetés Horváth Máriával,
a Bugacpusztaháza Könyvtár és IKSZT vezetőjével*

Az éves statisztikai adatok elemzésében igen kedvező kép alakul ki a közművelődési szervezetek munkájáról. A 2015-ös esztendőben kiállításokon, rendezvényeken összesen 39,4 millió fő vett részt, 16 ezer művészeti csoport működött, 361 ezer taggal, a 14 ezer klub, kör, szakkör összesen 557 ezer tagot számlált. 595 ezer fő képezte magát a közművelődési szervezetek szervezésében, illetve az általuk biztosított helyszíneken, 1,5 millió fő vett részt valamilyen ismeretterjesztő rendezvényen. A közművelődési szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat 2015-ben 5 millió-

an vették igénybe. Az intézet országos szakmai központjai és megyei irodái által koordinált adatszolgáltatás alapján szolgáltatott adatok szerint a szakmai tevékenységek az összes látogatója 73,3 millió ember részvételével történtek – olvasható az elkészült elemzés vezetői összefoglalójában.

A statisztikáról tudjuk, hogy sok mindent megmutat, de sok mindent el is takar. Az átlagolás főnátságait a kibírhatatlanul forró és a majdnem fagyos víz ismert példáján lehet illusztrálni, ha ugyanannyit összeöntünk belőlük, kellemes langyos víz keletkezik.

Hogy valójában milyen is a helyi közösségi művelődés, a közművelődés helyzete, mitől lesz az egyik szervezet elfogadott, megbecsült a helyi közösség által, erre kerestünk jó példákat kollégáimmal. Külső érdeklődőnek, települési vezetőnek, de a szakmát művelő kollégáknak példázatul is hasznos lehet egy-egy intézmény, vagy az abban ténykedő szakember munkáját megismerni, hogy plasztikusabb, árnyaltabb képet kapjunk a szakma mai állapotáról, nehézségeiről, sikereiről, az ezekhez elvezető pályautakról. Így indultam el, például...

Bugacpusztaházára.

Polyák Albert: *A Bács-Kiskun megyei kollégák (a Nemzeti Művelődési Intézet Bács-Kiskun Megyei Irodájának munkatársai) javasolták nekem, hogy Bugacpusztára jöjjenek el, mert véleményük szerint az egyik legjobban működő intézmény Bács-Kiskun megyében. Hogy látja ezt Mária?*

Horváth Mária: Örülök neki. Biztos, van benne igazság, bár az igazsághoz az is hozzá tartozik, hogy nehéz volt elindulnunk. So-

kat segített 2014-ben az a pályázat, amivel 5 millió forintos működési támogatást nyertünk, és amit a Nemzeti Művelődési Intézet Bács-Kiskun Megyei Irodájának segítségével írtunk és valósítottunk meg. Másfél éve működtünk akkor, de nem nagyon volt pénz semmire, szinte fillérekkel kellett megoldanunk mindent. Az önkormányzat nem látta a faluházban a közösségteremtő erőt, és emiatt nem nagyon akart pénzt fektetni bele. Ez egy kicsi falu, nem él itt még 300 ember sem. A lakosok egy része idős, a másik fele zömmel középkorúakból és gyerekekből áll. Azaz, hogy az 5 milliót megnyertük, ki tudtuk szélesíteni a választékot, például elkezdhattuk a gyerekek kreatív foglalkozásait. Amellett el tudtunk menni szétnézni kicsit a környéken: volt hagyományörző program, kimentünk a pusztára is. Az időseknek nem újdonság, nekik már csak nosztalgia, de gyerekeknek az. Láttak már persze tehenet

Az IKSZT épülete

és birkát, de ahogy kint van, egyben van a racka nyáj, az megint egy másik kategória.

P. A.: *Falusi gyerek nem találkozik az állatokkal?*

H. M.: Nem, nagyon kevesen tartanak állatot a faluban. Az idős emberek szinte semmit. Ennek egyrészt anyagi okai vannak, másrészt az idős korból fakadó rosszabb egészség is hozzájárul. A középkorúak talán még tartanak haszonállatot, baromfit, de birkát, marhát vagy lovat nem. Tehenet itt egyedül egy gazdálkodó tart, a falu szélén. Most van egy östermelő, egy fiatal gazda házaspár, ők kezdtek el birkát tartani, de a gyerekek csak a negatív oldalát látják: a birka kimegy az útra, szétszórja a trágyát, neki meg kakis lesz a cipője. A pusztalétnek a báját már meg kellett velük ismertetni. Sok mindenről szoktunk nekik beszélni, mert azt tapasztaljuk, hogy csak a számítógép érdekli őket. Nincs az internettel az égvilágon semmi baj, csak az, hogy a gyerekek kontroll nélkül használják.

P. A.: *Mondjon már pár szót Bugacpusztaházáról!*

H. M.: Ez a község a háború után alakult. A Városföldi Állami Gazdaságnak és Kecskemét városának köszönhető, hogy munkahelyet teremtettek. A terület azonban jóval régebb óta lakott. Ez az épület, amiben most vagyunk,

több, mint 150 éves. Az 1800-as években ez a terület a városé volt. A város itt tartotta a lovait, a teheneit, a birkáit, illetve a módos városi gazdák is ide adták ki őket. Az épület, amiben most tartózkodunk, volt a központja a Nagypusztának. Itt település akkor még nem volt, csak ez a gazdasági épület.

P. A.: *Tanyák voltak?*

H. M.: Tanyák voltak, igen, de a közelben még az sem sok, azok is majd inkább a háború előtti években, a '900-as évek elejétől kezdenek terjedni. Illetve a háború után épült több, amikor a tanyákra költözők meg tudták szerezni a földet. A városból származtak ezeknek a tanyáknak az építői, lakói.

P. A.: *Cselédek?*

H. M.: Vegyesen. Volt köztük kisgazda, akinek már volt földje, de a városban, ahol a lakása volt, csak kisállatot tudott tartani. A földosztások során hozzájutottak nagyobb földterülethez és tanyát építettek. A háború után valószínűleg könnyebben boldogultak a tanyán, mint bent a városban. Ez a nagy a tanyavilág a mai napra nagyon beszűkült. Épp most volt egy statisztikai összeírás: az igazi külterületen – tehát a kisbugaci részen –, nincs tán még hat működő tanya sem.

P. A.: *Mikor népesült be ez a környék?*

H. M.: A háború után indult meg itt a fejlődés, a Városföldi

Állami Gazdaság kihelyezte ide a sertéstelepét, illetve gyümölcsösöket ültettek, főleg almát. Nagy, hatalmas almáskert volt itt a kisbugaci részen. Emellett dohányt termesztettek az első időkben. Most, hogy az értéktár feldolgozása folyamatban van, a beszélgetések, régi fényképek alapján tudtuk meg, mi fiatalok – én már nem is vagyok annyira fiatal –, hogy itt valaha dohányt termesztettek. Szabolcsból hoztak ide családokat, akik értettek hozzá, meg a környező településekről is költöztek ide. Mindez a '70-es évek végéig működött nagyon jól. Addig föllendülőben volt a község élete, aztán – hogy pontosan milyen okai voltak, nem tudni – attól kezdve egyre kevesebb ház épül, és kevesebben is lakják a települést.

P. A.: *Fogy a népesség?*

H. M.: Most már nagyon fogy. Volt idő, amikor csaknem 400 fő lakott itt.

P. A.: *Ez a '70-es, '80-as évekre jellemző?*

H. M.: Igen. Emlékszem, amikor még egy osztálynyi gyereket kitett egy évfolyam. Ma meg jó, ha van egy gyerek, aki ballag abból az évfolyamból. Akik most 60 év fölöttiek, azok még akkor fiatalok voltak, aktív dolgozók, mindenkinek volt 2-3 gyereke, de sajnos előregedett a falu. Az a szerencse most – ha lehet annak nevezni –, hogy drágák a városban a lakások, és kényszerűségből itt maradnak a fiatalok! Itt olcsóbban jutnak telekhez, házhoz, illetve inkább házhoz, és azt átalakítják a saját igényeik szerint, így most megint itt maradnak. Pusztaházán maximum egy-két ház van eladó, de lehet, hogy csak azért, mert egy éven belül halt ki belőle a tulajdonos.

P. A.: *Találnak itt munkát, vagy bejárnak a városba?*

H. M.: Helyben van a sertéstelep, ami most már magánkézből van.

P. A.: *Ott hányan dolgozhatnak?*

H. M.: Sokan dolgoznak, de csak kevesen a helyiek közül. Főleg Bugacról járnak át ide dolgozni. Aztán itt van egy nagy dobozgyár, a Hírös Doboz Kft. Ők sok embert foglalkoztatnak itt helyi szinten is, kb. 60-70-et, s mellette nagyon sok bejárókat Félegyházáról, Helvéciáról. Illetve van még egy kisebb

méretű, pizzadobozokat készítő cég ott mellette. A helyiek „zacskóüzemnek” hívják, mert jóval kisebb léptékű, és más jellegű csomagolóanyagot készít. Van egy vállalkozónk, aki fuvarozással foglalkozik, a férfi munkaerő nagy részét ő alkalmazza. Gaál László biogazdálkodó a pusztán termeli a javakat, nála is dolgozik két helyi. A felnőttek egy része eljár a Mercedes üzembe Kecskemétre. Szerintem nagyon más már nincs is.

P. A.: *A munkanélküliség nem jellemző a településre?*

H. M.: Van sok közfoglalkoztatótunk, de ezeknek az embereknek egy része, ha nem volna a közfoglalkoztatás, akkor is megélnének, mert eljárnak napszámba, alkalmi munkát vállalnak. Igazából ez csak azért jó, hogy nem kell biztosítást fizetniük maguk után. A megélhetéshez azonban plusz munkákat is kell vállalniuk.

P. A.: *És ők miért nem mennek el a dobozgyárba?*

H. M.: Részben egészségügyi okok miatt – például nem bírják az egész napos szalag mellett állást –, részben azért, mert nem érzik megfelelőnek a bérezést és munkakörülményeket. A sertéstelepre sem mennek már. Valamikor a helyiek nagyon sokan dolgoztak ott, de ők mind nyugdíjasok már. A borzalmas ammóniaszag miatt, gondolom.

P. A.: *A nők el tudnak helyezkedni, vagy otthon vannak?*

H. M.: A nők helyzete különösen nehéz, mert rossz a tömegközlekedés más települések felé, délutáni műszakot nem is tudnak vállalni, mert aligha jutnának haza estére. Aki talált állást magának, nagyon ragaszkodik a munkahelyéhez, így kiszolgáltatottabbá válik a munkáltatói túlkapásokkal szemben. Van, aki napszámba jár vagy közfoglalkoztatásban dolgozik. 3-4 gyerek és 10-15 gyermekneveléssel töltött év után nehéz visszarázódni a munka világába.

P. A.: *Mondjon néhány szót magáról, hogy hogy került ide, ezelőtt mivel foglalkozott?*

H. M.: Annak idején, amikor leérettségiztem, itt volt az ÁFÉSZ tulajdonában lévő vegyesbolt, és ott kezdtem. Onnan mentem el GYES-re, de vissza már nem vettek, mert közben a vegyesbolt magánkézbe került. Abban az időben tényleg nagyon rossz volt a tömegközlekedés, így én is több évig alkalmi munkából életem – eljártam gyümölcsöt szedni, kapálni, meg ami jött. Az ember nem szégyenlősködik, a gyerekek enni kell adni, ruhát kell venni, muszáj dolgozni! Ahogy a gyerekek elérték az iskolás kort, már elég önállóak voltak ahhoz, hogy eljussanak az iskolába Bugacra – nekik innen busszal kellett bejárniuk –, elmentem dol-

gozni Jakabszállásra a baromfitelepre, bérszámfejtőnek. Mifélek jellemzően az embernek nem pozíciója van, hanem munkahelye, ahol többféle feladatot is ellát. 14 éve volt egy balesetem, és a jakabszállási munkahelyet el kellett hagynom. Amíg felépültem, közben elkezdtem két iskolát is. A munkaügyi központból elküldtek ECDL-tanfolyamra és társadalombiztosítási ügyintéző tanfolyamra, önerőből pedig mellette banki szakügyintéző felsőfokú szakképesítést szereztem. Ez mind szép és jó, az embernek van két év után 2-3 végzettség a zsebében, amivel semmit nem tud kezdeni, mert mindenhol megkérdezték, hogy bejárós? Akkor nem tudjuk fölvenni, hogy jön ide be busszal! Hiszen nincs is benne a

menetrendben Bugacpusztaháza! Vagy pedig az volt a kérdés, hogy van-e gyakorlata? Friss végzettséggel hogy lenne gyakorlata az embernek? El voltam keseredve, de az önkormányzat adott egy közmunka lehetőséget – ez 2004-ben lehetett talán: a könyvtáros megbetegedett, egy évig dolgoztam a helyén a könyvtárban. Az akkori polgármester azt mondta, majd ő csinál nekem Pustaházán egy státuszt. Neki már régi álma volt ez a közösségi színtér. Erre azonban az ember nem várhat a végtelenségig, jött egy lehetőség, a kenyérgyár. Borzalmasan rossz hírű volt, kevés a fizetség, rosszak a körülmények. Igaz volt minden, de fölvettek. Az ember nem nézte azt, hogy milyenek a körülmények, hanem, hogy dolgozni lehet. Négy évig ott dolgoztam.

P. A.: *A tanultakat ott tudta hasznosítani?*

H. M.: Semmit. Viszont kitanultam a pék szakmát. Hogy pizzát sütök a gyerekeknek, hogy kenyeret sütök augusztus 20-ra, ez mind onnan jött. Jól éreztem magam, csak egy idő után ott is elakadt a pályám... fizetésemelést a bejárósok nem kaptak, elvégre nekünk fizették a bérletünket; túlórapénzre sem számíthattunk, sokan el is hagyták a gyárat – én is így tettem. Amikor elkezdett épülni az IKSZT,

akkor mondta a polgármester – aki annak idején ígérte, hogy státuszt szerez nekem –, hogy jobb lenne, ha munkanélküli lennék, mert a munkanélküliek köréből kell keresni a leendő munkatársat, így adták be a pályázatot. Hozzá tartozik a történehez, hogy 2007-ben a kecskeméti könyvtár elkezdte a kistérségi munkáját, melybe Bugacpusztaháza is becsatlakozott. A régi épületben jelöltek ki egy termet a könyvtár számára: a könyvtár két szekrényből és három számítógépből állt. Itt dolgoztam könyvtárosként, kezdetben társadalmi munkában minden szombaton, munka után, a kenyérgyári állás mellett. Szombatonként három óra hosszát nyitva tartottam a könyvtárat, voltak kölcsönzők, jöttek a gyerekek is. Igazából akkor indult az egész. Ez így ment egész sokáig: 2012-ben nyitott meg az IKSZT, tehát 6 éven keresztül végeztem önkéntes munkát a könyvtárban, amikor jött a lehetőség teljes állásban dolgozni könyvtárosként a faluházban. Akkor még végzettségem nem volt, '15-ben fejeztem be a segédkönyvtáros és könyvtáros asszisztens képzést Szegeden.

P. A.: *A falunak milyen értékei vannak? Mire büszkék az itteniek? Elkezdődött már a helyi értékek föltárása?*

H. M.: Az értékfeltárás során olyan természeti értékeket is bevettünk a gyűjtésbe, amiket meg lehet, hogy a falu lakói nem is ismertek. Tudtak róla, hogy léteznek, de nem foglalkoztak vele. Például két olyan szikes tavunk van, amik már kiszáradtak, de az 1800-as években még léteztek. Birkát fürdettek benne, hogy a gyapjú tiszta legyen nyírás előtt. Szárazabb időszakban a sót gyűjtötték onnan az asszonyok.

P. A.: *A sót mire használták? Mosásra?*

H. M.: A mosósódához használták a szikes sót. Aztán van egy japánakác sor itt a parkban. Ez any-

nyira védett, hogy még akkor se vágathatjuk ki, ha kiszárad.

P. A.: *Japánakác? Az helyi érték, helyi sajátosság?*

H. M.: Igen, ez a hét fa van itt a parkban. Nagyon régiek, nem is tudják megmondani, mióta vannak itt. Katonai térképeken is szerepelnek. Hatalmas öreg fák. Aztán az elbeszélésekből hallottuk, hogy egy település volt itt valahol a határban: megtaláltuk az írásos nyomát is, hogy Bugacháza néven itt a tatárjárás előtt, az 1200-as években már volt egy település. A tatárjáráskor teljesen kiürült, de megtalálták a nyomait. Mi magunk ezt a mellettünk lévő épületet is értéknek tartjuk. Magának a pusztának a közepe volt, a régiek tudnak róla mesélni, ők elmondták, hogy milyen funkcióval bírt, mire használták.

P. A.: *Szokások, hagyományok?*

H. M.: Azt tudni kell, hogy 70 év egy falu történetében nem sok idő, ez alatt nehezen alakul ki megmaradó helyi szokás. Sok helyről jöttek ide az emberek. Nincs jellegzetes étel, amiről azt mondanánk, hogy csak itt készítik. Tájjellegű ételeink az Alföld nagy részére jellemzőek: kemény tarhonya, kemény lebbencs, ami a pásztorélettel összefügg. A birkapörköltnek vannak még itt hagyományai. Az alma- és dohánytermesztés miatt idetelepült szabolcsiak – az a 4-5 család – hozták a saját ízlésvilágukat, és némiképp még ma is kitapintható a szabolcsi hatás a gasztronómiában.

P. A.: *Mi köti ide az embereket? Megvan az a büszkeség, hogy igenis, én pusztaházi vagyok?*

H. M.: Az idősek szívesen visszaemlékeznek az állami gazdaságban dolgozott évekre, és büszkék arra, hogy most van ez a szintér, ahova behívjuk őket, foglalkozunk velük, gondolunk rájuk, nem hanyagoljuk el őket. Azt mondják, az öreg fát nem szabad átültetni. Itt lettek idősek, itt maradtak, de nehéz lenne megmondani, mi te-

szi őket büszkévé. Viszont bennük van a pusztatudat. A Nemzeti Park előtt is volt itt szürke marha, nem csak az állami gazdaságnak a jószágai, és itt pásztorkodtak ezek az emberek, juhászok, gulyások, csikósok is voltak. A családok tisztában vannak vele, hogy mondjuk pár évtizeddel ezelőtt még a család egy vagy több férfitagja ott terelte a szürkegulyát vagy éppen rackajuhokat.

P. A.: *Milyen hívószavak vannak, amivel a helyieket meg lehet mozdíttani, hogy jöjjenek ide a művelődési házba, közös programokra?*

H. M.: Igazából nem könnyű az időseket megmozdíttani, mert mindig az a kifogás, hogy akkor föl kell öltözni, el kell indulni otthonról. Ilyenkor mondjuk nekik, hogy akkor jöjjenek el egyet beszélgetni! Külön szervezzük az időseknek való programokat, mert a ricsajban, a gyerekzajban nem érzik már jól magukat. De elkezdtünk 3 évvel ezelőtt adventkor egy töképartit –

ugyan Halloween nekünk nem jelent semmit, nem a mi ünnepünk, de ezt a tökfárgást a gyerekek nagyon imádják. Kiderült, hogy a felnőttek, sőt az idősebbek is! Eljöttek az első alkalommal is, a következő évben már meghirdettünk nekik egy süteménysütő versenyt. Az étkezéseket, ha beiktatjuk valamilyen formában, az megmozgat gyereket is, felnőttet is, ilyenkor többen eljönnek.

P. A.: *Hány idős jár ide úgy rendszeresen?*

H. M.: Volt, hogy hatvan idős látogatónk is volt, de olyan is, hogy csak hat. A színházi előadások – a helyi tanyaszínház produkcióira gondolok – igen népszerűek a körükben. Idén sajnos nem a színház-terünkben tartjuk az előadást, be kell mennünk Bugacra, mert nagy színpad kell hozzá.

P. A.: *Bugacpusztaházi ember is van a falusi színjátszó társágban?*

H. M.: Igen, a polgármesterünk! De van nekünk egy kulturális egyesületünk is, Fénypillangó a neve. A magja csak pár ember, aki megvalósítja, véghezviszi a programokat. Az egyesület szervezte a nagy sikerű majálist, oda nagyon sokan kijöttek. Értelemszerűen főleg a családosok aktívak: kis túzással nekik csak annyit kell mondani, hogy „gyertek és lesz játék, zene, móka, kacagás”, s jönnek. De az idősek is elindulnak – akár az unokájukat kísérve, vagy a felnőtt, városból épp hazatérő gyermeke társaságában. A közösségi oldal kínálta eszközöket is használjuk, ott akár közvetlenül is megszólítjuk a lakosságot.

P. A.: *Melyik az a réteg, amit nehezebben lehet itt megszólítani?*

H. M.: A 16 és 25 közötti fiatalok, akik most iskolába járnak, végzősök lesznek. Voltunk továbbképzésen is, a beszélgetések alapján tapasztalom, hogy mindenhol az ő hiányuk a gond. Más iskolába, másfajta településre járnak, és iga-

zából nem hiszik el, hogy esetleg itt is tudunk nekik valamit nyújtani.

P. A.: *Férfiak szoktak jönni? Mert az anyukákat már említette.*

H. M.: Igen, persze. Általában a család azt jelenti, hogy jön mindenki a családból, tehát akkor jön apuka, anyuka, gyerek. Sőt, ha társadalmi munkáról van szó, akkor az apukákat nem kell nagyon noszogatni, ha csinálni kell valamit, akkor jönnek.

P. A.: *A programterv hogyan áll össze?*

H. M.: Amikor készülünk a költségvetésre, akkor megtervezük a következő évi lehetséges programokat. Van egy nagyon ügyes négyórás kolléganőm, aki jelenleg egyetemista. Összedugjuk a fejünket, és akkor csak győzze valaki leírni az ötleteket!

P. A.: *Ketten állítják össze a programtervet a rész munkaidős munkatársával, vagy pedig más ötleteket kapnak szülőktől – például a családi programokhoz?*

H. M.: Van egy ötletládánk, amibe a gyerekek bedobják az ötleteiket, a szülők pedig szóban is mondják. Ezt mind fölirogatjuk, mert egyébként elfelejtjük. Van egy „kisokosunk”, egy füzetünk, és azt vesszük elő tervezéskor. Most a füzet üres, ilyenkor nekünk kell újítani. Látjuk, hogy mi az, ami esetleg tavaly kimaradt – azt megvalósítjuk, átalakítjuk, máshogy csináljuk, vagy más rendszert adunk neki. Például nagyon sikeresek a játékos esték, amikor a felnőttek és a gyerekek együtt társasjátékoznak. Backgammon, sakk, tollas, pingpong, amit csak el lehet képzelni. Nyáron kinti, télen benti játékokkal. Rendeztünk egy közösségi bált, hogy a bevételéből – a gyűjtés célja publikus volt – strapabíró, nagy pingpongasztalt vehessünk. Gurítható, bárhova el tudjuk rakni, ki tudjuk vinni, azon olyan pingpongcsaták folynak, hogy öröm nézni!

P. A.: *A Fénypillangó Egyesület hogyan segíti a munkájukat?*

H. M.: Ez kölcsönös segítségnyújtás, az ő munkájukat hitelesebbé teszi a velünk való együttműködés, nekünk pedig a pályázatoknál hasznos, hogy áll mögöttünk egy egyesület. Az egyesületet több mint húszan alapították, de csak öt-hat aktív tagja van: a legfiatalabb most érettségizett, a legidősebb hatvan is elmúlt már.

P. A.: *Mi motiválta az egyesület alapítását?*

H. M.: A polgármester ötlete volt, de igény is volt rá. Azt azért tudni kell, hogy '95-től itt jóformán semmilyen közösségi élet nem folyt. A község életéből hiányoztak az ünnepségek, a színházi előadások, nem volt mozi – semmi. Lett volna rá igény, de nem szervezte meg senki. Aki máshol dolgozik, önkéntes munkát nem tud elvállalni. Évente többször van az egyesületnek gyűlése, és igazából az ő ötleteiből sokat merít az IKSZT programterve.

P. A.: *Mi lesz a faluval, mondjuk 5 év múlva, hogy élnek itt az emberek? Mi lesz a kulturális élettel?*

H. M.: Nem tudom. Jövőre lejár a pályázat és eltelik az öt év, de bízunk benne, hogy ha más nem, az egyesület tovább fogja működtetni a faluházat. Én úgy gondolom, hogy a falu életével kapcsolatban egyelőre nem fog változni semmi lényeges dolog. Sajnos egyre kevesebben maradunk. Nemrég egy elhunyt néni eladóvá vált házába egy háromgyerekes család költözött be, ez nekünk igazi ajándék.

P. A.: *Hogyan látja, milyen szerepe van az IKSZT-nek a falu életében, a falu megmaradásában?*

H. M.: Munkahelyet nem tudunk adni sajnos, és azért ez nagyon fontos. De szerencsére elég talpraesettek az itteniek. Van nekik itt is szórakozási lehetőség, és azt a kevés szabadidőt, amivel rendelkeznek, szívesen eltöltik itt. Nem vágnak el annyira. Az itt lakók összetartanak: most például közösségi összefogással szeretnénk

rávenni a sertéstelepet, hogy a sok gondot okozó légyinváziót megfelelő permetezéssel megfékezze.

P. A.: *Akkor ez a művelődési közösség valahol azért csak összetartja a falut. Vagy segít az összetartásban?*

H. M.: Úgy gondolom, hogy segít, irányítja – esetleg. Azért azt tudni kell, hogy nálunk nincs helyben hivatal, ezért ezt a funkciót is részben az IKSZT látja el: a járási hivatalból kijár egy hölgy, aki segíti a munkánkat. Őneki az a dolga, hogy az itteniek ügyét intézze, de a helyiek legtöbbször mégis miniket találják meg, hiszen mi itt vagyunk szinte mindig, míg a járási munkatárs csak szerdánként. Ha az ittenieknek ügyes-bajos dolguk van, segítséget nyújtunk nekik az ügyintézésben, a dokumentumok kitöltésében vagy például a megfelelő ember elérésében. A falugondnok is maximálisan együttműködik velünk. A falugondnoki busszal tavaly elvittük a nyugdíjasokat adventkor Kecskemétre, hogy akinek van kedve, nézzen szét bent a városban.

P. A.: *Többi IKSZT-sel szokott találkozni?*

H. M.: Szoktunk, mert a többsége könyvtáros, és velük találkoztunk. Tavaly volt a Nemzeti Művelődési Intézetnek egy hathetes programja Balatonföldváron, ott hasznos tapasztalatcsere folyt, számos kreatív ötletet adtunk egymásnak, emellett útmutatásokat kaptunk. A program egyik legfontosabb tapasztalata számomra, hogy nekünk, IKSZT-munkatársaknak az ország különböző pontjain mindenképpen érdemes időt találni arra, hogy felkeressük egymást.

P. A.: *A Nemzeti Művelődési Intézet Kecskeméten is rendez szakmai napokat – az talán nincs olyan messze.*

H. M.: A vállalt nyitva tartás miatt nehezen mozdulunk, bár most, hogy egy kulturális közfoglalkoztatott is besegít, valamivel

mobilisebb lettem. A körülmények azonban gyakran keresztezik a szándékot: hol az autó ment tönkre, hol a buszjárat menetrendje tette lehetetlenné az időben érkezést. Nekem a buszjárat nagyon rossz: az, hogy 9-re, vagy 10-re kell menni, de már 7 órakor bent vagyok Kecskeméten. Később nem tudok menni. Ha az ember tudja, hogy több óra hosszat elveszteget, és itt meg éppen hegyekben áll a munka, akkor meggondolja, hogy elinduljon-e.

P. A.: *Milyen a programstruktúrájuk havonta, mit szoktak csinálni?*

H. M.: Január a legcsendesebb hónap. A kolléganőm levizsgál, én meg takarítom a romokat, esetleg pótszilvesztert szervezünk. Február a farsang hava, amire már januárban készülünk. Nagy jelmezbállal ünnepeljük. Ezen a mulatságon 30-40-en minimum vagyunk, nem is olyan sokkal többen férünk el a nagyteremben. Márciusban a 15-ei nemzeti ünnep kapcsán a dekorálás a dolgunk, és készülünk magára az ünnepségre is. Kint a parkban tartjuk, olyankor a park föl van díszítve.

P. A.: *Az ünnepi műsor hogyan áll össze?*

H. M.: A polgármester általában az, akit megkérünk ilyenkor, hogy mondjon ünnepi beszédet. Elhangzik a Nemzeti dal és más szavaltok is. Látja azt a két fiataalt, akik itt számítógépeznek a teremben? Most mennek ötödikbe, de még csak harmadikosok voltak, amikor első alkalommal mondták az ünnepségen a Nemzeti dalt. Áprilisban a Húsvét van a központban: kültéri és beltéri rendezvényel is ünnepeljük. A tojásvadászat régi hagyományörző rendezvény. A szülők, nagyszülők szalmába, fűbe rejtették a csokitojásokat, és a gyerekeknek, unokáknak meg kellett keresni. Ezt elevenítettük fel közösségi szinten: a gyerekek kurjongatások között keresik a

csemegét. Aztán jön a május, ami egyet jelent a majálissal nekünk. Nem május elsején szoktuk tartani most már, hogy a ballagást ne zavarja meg. Egy héttel később talán sokkal nagyobb is lett a sikere. Eredetileg a majálist az udvaron rendeztük, de most már kivonulunk a parkerdőbe, mert ezt a helyet kinőttük. 400-500 ember vesz részt rajta, nemcsak az itteniek, hanem a környékbeli is jönnek. Műsort szervezünk, főzés van, fafaragás, kézműves kiállítás is volt az idén, meg kézműves vásár. Helyi termelőket hívunk meg. Júniusban, amikor vége az iskolának, megpihenünk egy kicsit. Júliusban van a Kék esemény – ennek az a lényege, hogy vacsorázzunk kékben. A programot a Fénypillangó Egyesület szervezi, bár idén augusztus elejére tolodott, de a lakosság várja, szereti. Egyre nagyobb a sikere, egyre többen jönnek.

P. A.: *Ezt ki találta ki?*

H. M.: Lekoppintottuk. Először Bugacon volt hasonló program: va-

Integrál közösségi és szolgáltató tér kialakítása Bugacpusztaházán

Kedvezményezett:
Bugacpusztaháza Község Önkormányzata
6114 Bugacpusztaháza, Számadó u. 28.

Kivitelezés ideje:
2010. 09. 20 - 2011. 05. 31.

Az Európai Unió és a Magyar Köztársaság Kormánya által az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében nyújtott támogatás összege:

46.095.168 Ft (€ 168.230)

Kivitelező:
Előregyártó-Szerelő és Építőipari Fővállalkozó Kft.
6100 Kiskunfélegyháza, Kert u. 10.

Műszaki ellenőr:
Papp Gyula
6400 Kiskunhalas, Vári Szabó I. u. 5.

 ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

www.umvp.eu

csorázzunk fehérben. Mi azonban inkább a kék szín mellett döntötünk. Tulajdonképpen olyan, mint egy baráti házibuli, csak nagyban. Sok szervezést igényel, hogy működjön a dolog, mert azért 40-50 embernek egyszerre vacsorát csinálni nem egyszerű – de türelmesek és megvárják.

P. A.: *Hogyan oldják meg, tárcsán grilleznek?*

H. M.: Igen, az idei kínálat csirkecomb és tarja. Aztán ilyenkor nyáron szoktunk még vízbomba csatát csinálni, vagy kerékpáros akadályversenyt. Látjuk, hogy összejön 3-5 gyerek, akiket valahogy le kellene foglalni. Ki a gép elöl, és menjünk! Augusztus 20-án kenyeret sütünk, ami még langyos a délelőtti ünnepség idején. A következő hónap eseménye a nyárbúcsúztató: ezt eredetileg augusztusban tartottuk, de idén a Kék esemény miatt átraktuk szeptemberre. A nyárbúcsúztatón tábortüzet rakunk, szalonnát sütünk, sokat játszunk. A játékra szükség van: felnőtt és gyerek egyaránt igényli. Októberben már jön a hideg: a hónapban az idősök napját és az október 23-i ünnepséget egyaránt megtartjuk. Az idősök napjánál vacsorával vagy ebéddel várjuk a hatvan év felettieket. Idén a süteménysütésbe őket is bevonjuk. Tavaly a bugaci népdalkör adott műsort, az idén valószínűleg el fogjuk hívni a gátéri citerazzenekart. Az idősök napját tavaly rendeztük meg először, akkor jutott rá forrás; meghatóan hálásak voltak érte, nem győzték megköszönni, hogy gondolunk rájuk.

P. A.: *És hogy tudja őket megszólítani? Ismer mindenkit?*

H. M.: Én? Hogyne ismernék mindenkit! Itt nőttem föl, hároméves korom óta itt lakom, és engem is ismer mindenki. Nem is tudok úgy bejönni a munkahelyemre, hogy meg ne állítsanak kétszer-háromszor – és ez nagyon jól van így.

P. A.: *És a november?*

H. M.: A novemberi fő program a tökfaragás, a tökparti. Tököt faragunk, utána földiszítjuk a traktorokat, és elindulunk a faluba. Már kint az utcán várnak borral, üdítővel, süteménnyel.

P. A.: *És honnan szerzik a tököt?*

H. M.: Lakossági felajánlásból jutunk hozzá: aki megteheti, örömmel adja.

P. A.: *Egyetlen család biztosítja a tököket?*

H. M.: Több család is ad tököket, ki többet, ki kevesebbet. De tudni kell azt is, kit kell felkeresni.

P. A.: *December?*

H. M.: A december a Mikulás-ünnepséggel kezdődik. Van mikulásunk, krampuszunk. Éneklés fejében minden gyerek kap Mikulás-csomagot. A manónk maga a polgármester! Tavaly énekes-zenés karácsonyt tartottunk, előtte betlehemes karácsonyunk volt – a karácsony csendesebb műsor, mint a Mikulás-ünnepség.

P. A.: *Milyen rendszeres – heti, havi – programok vannak?*

H. M.: Minden hónapban van kreatív foglalkozás. A témáját – sőt, olykor az időpontot is – gyakran

maguk a gyerekek találják ki: a mi nap például papírsárkányt szeretek volna készíteni, hát rendeztünk nekik papírsárkány-készítő foglalkozást. Anyag mindig van hozzá, bármit is találjanak ki.

P. A.: *Hányan lesznek itt ezen a programon, ami délután kezdődik?*

H. M.: 13-14, attól függ, hogy jön össze. De azt tudni kell, hogy a község összes általános iskolás korú gyerekének száma nem éri el már a harmincat se. A Mikulás-ünnepség miatt számon tartjuk, hogy pontosan hány gyerek van, nehogy valaki kimaradjon. Mellette van néhány egészen kicsi gyermek és kisbaba. A 6 és a 14 közötti falubeli gyerekekből tizenpáran mégis megjelennek a programon – vagyis szinte minden második ilyen korú gyermeket elérünk vele.

P. A.: *Mikor tegnap telefonon beszélte, akkor mondta, hogy most sürgős, fontos dolga van. Mitől vettem el az időt?*

H. M.: Meghirdettük a falu legszébb kertje, udvara címet, ehhez megyek el fotókat készíteni. Mindig van mit tenni!

HORVÁTH MÁRIA 1967-ben született Kecskeméten. Érettségi után óvodában, majd boltvezetőként, később Jakabszálláson bérszámfejtőként dolgozott. Felsőfokú banki szakügyintéző, társadalombiztosítási ügyintéző, valamint segédkönyvtáros végzettséggel rendelkezik. A Bugaci Önkormányzatnál először a szociális osztályon lát el adminisztrációs feladatokat, majd a helyi könyvtárban dolgozik. 2006-ban a Félégyházi Kenyérgyárban kitanulja a pék szakmát. 2007-től 2012-ig társadalmi munkában a Kecskeméti Katona József Könyvtár Mozgó Könyvtárának működését biztosítja. 2012-től az újonnan megnyílt IKSZT munkatársa.

POLYÁK ALBERT népművelő – könyvtáros, közösségfejlesztő, közművelődési és felnőttképzési szakértő. Szakmai munkáját Lakiteleken kezdte, majd Tiszaalpáron és Tiszakécskén volt művelődési központ igazgató. 1992-től 2013-ig a Bács-Kiskun Megyei Közművelődési Intézet főtanácsosa. Több sikeres helyi és térségi társadalomfejlesztő programot kezdeményezett és azok megvalósításában vett részt. 1992 óta szakmai képzéseken, továbbképzéseken tanít. Közművelődési és felnőttképzési szakértő, 2005-től 2010-ig regionális vezető szakfelügyelő, 2011-től 2013-ig FAT tag. 2013. november 1-től a Művelődési Intézet szakmai igazgatója, 2015. március 1-től 2016. június 30-ig az intézmény megbízott főigazgatója, jelenleg a Művelődési Intézet főigazgatói tanácsadója. Szakmai munkáját Kiváló Népművelő címmel, Wlassics Gyula-díjjal, Bessenyei György-díjjal, MI-OSZ Ezüstgyűrű-díjjal és Címzetes főiskolai tanár címmel méltatták.